

Introducere în Haskell

Traian Florin Șerbănuță
Ioana Leuștean

Departamentul de Informatică, FMI, UB
traian.serbanuta@fmi.unibuc.ro
ioana@fmi.unibuc.ro

- 1 Legarea variabilelor
- 2 Tipuri și clase de tipuri
- 3 Liste și tupluri
- 4 Funcții și șabloane
- 5 Funcții de nivel înalt
- 6 Tipuri de date algebrice

Programarea funcțională

O cale profund diferită de a concepe ideea de software

- În loc să modificăm datele existente, calculăm valori noi din valorile existente, folosind funcții
- Funcțiile sunt **pure**: aceleași rezultate pentru aceleași intrări
- Distincție clară între părțile pure și cele care comunică cu mediul extern
- **Haskell** e leneș: orice calcul e amânat cât de mult posibil
 - Schimbă modul de concepere al programelor
 - Permite lucrul cu colecții potențial infinite de date precum [1..]

Limbajul Haskell

- Puritatea asigură consistență
 - O bucată de cod nu poate corupe datele altei bucăți de cod.
 - Mai ușor de testat decât codul care interacționează cu mediul
- Evaluarea leneșă poate fi exploatată pentru a reduce timpul de calcul fără a denatura codul

```
firstK k xs = take k (sort xs)
```

- Minimalism: mai puțin cod, în mai puțin timp, și cu mai puține defecte
 - ...rezolvând totuși problema :-)

```
numbers = [1,2,3,4,5]  
total = foldl (*) 0 numbers  
doubled = map (* 2) numbers
```

- Oferă suport pentru paralelism și concurență

Legarea variabilelor

= nu este atribuire

În Haskell, variabilele sunt imuabile, adică:

- `=` **nu** este operator de atribuire
- `x = 1` reprezintă o *legătură* (binding)
- din momentul în care o variabilă este legată la o valoare, acea valoare nu mai poate fi schimbată

În Haskell, evaluarea este leneșă, adică expresiile sunt evaluate numai atunci când este nevoie!

```
Prelude> x=1
```

```
Prelude> x = x+1 -- nu se produce mesaj de eroare
```

```
Prelude> x -- se evalueaza x, evaluarea nu se termina
```

let și where

let .. in ...

este o *expresie* care crează scop local

```
Prelude> x=1
```

```
Prelude> z= let x=3 in x
```

```
Prelude> z
```

```
3
```

```
Prelude> x
```

```
1
```

.. where ...

este o *clauză* care crează scop local

```
Prelude> f x = g (x+1) where g x = x*x
```

```
Prelude> f 3
```

```
16
```

```
Prelude> g 3
```

```
error
```

Legarea variabilelor

- **let .. in ...** este o expresie

`x = [let y =8 in y, 9] -- x=[8,9]`

- **where** este o clauză, disponibilă doar la nivel de definiție

`x = [y where y =8, 9] – error: parse error ...`

- Variabile pot fi legate și prin "pattern matching" la definirea unei funcții sau expresii **case**.

```
h x | x == 0    = 0
    | x == 1    = y + 1
    | x == 2    = y * y
    | otherwise = y
where y = x*x
```

```
f x = case x of
      0 -> 0
      1 -> y + 1
      2 -> y * y
      _ -> y
where y = x*x
```


Tipuri și clase de tipuri

Sistemul tipurilor

"There are three interesting aspects to types in Haskell: they are strong, they are static, and they can be automatically inferred."

<http://book.realworldhaskell.org/read/types-and-functions.html>

tare garanteaza absenta anumitor erori

static tipul fiecari valori este calculat la compilare

dedus automat compilatorul deduce automat tipul fiecărei expresii

```
Prelude> :t [( 'a',1,"abc" )]  
[( 'a',1,"abc" )] :: Num b => [( Char, b, [ Char ] )]
```

Sistemul tipurilor

Tipurile de baza

Int, Integer, Float, Double, Bool, Char, String

- tipuri compuse: tupluri si liste

```
Prelude> :t :t ('a', True)  -- tuplurile pot contine  
                     elemente cu
```

```
('a', True) :: (Char, Bool) -- tipuri diferite
```

```
Prelude> :t ["ana", "ion"]  -- listele contin elemente  
["ana", "ion"] :: [[Char]]  -- de acelasi tip
```

- tipuri noi definite de utilizator

```
data MyList a = Nil | Cons a (MyList a)  -- tipuri
```

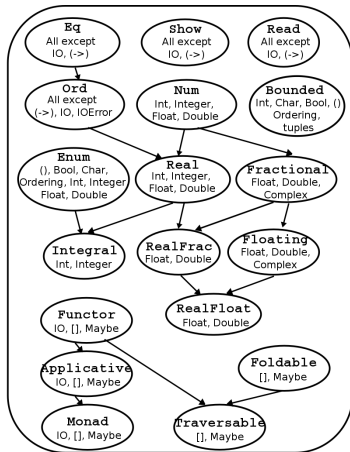
algebrice

```
newtype MyVar = V String  -- un singur constructor
```

```
type Nume = String  -- redenumiri de tipuri
```

Diagrama claselor

https://en.wikibooks.org/wiki/Haskell/Classes_and_types

Tipuri de bază

- **Integer:** 4, 0, -5

```
Prelude> 4 + 3
```

```
Prelude> (+) 4 3
```

```
Prelude> mod 4 3
```

```
Prelude> 4 `mod` 3
```

- **Float:** 3.14

```
Prelude> truncate 3.14
```

```
Prelude> sqrt 4
```

```
Prelude> let x = 4 :: Int
```

```
Prelude> sqrt (fromIntegral x)
```

- **Char:** 'a','A','\n'

```
Prelude> import Data.Char
```

```
Prelude Data.Char> chr 65
```

```
Prelude Data.Char> ord 'A'
```

```
Prelude Data.Char> toUpper 'a'
```

```
Prelude Data.Char> digitToInt '4'
```

Tipuri de bază

- **Bool**: True, False

```
data Bool = True | False
```

```
Prelude> True && False || True  
Prelude> not True
```

```
Prelude> 1 /= 2  
Prelude> 1 == 2
```

- **String**: "prog\ndec"

```
type String = [Char] -- sinonim pentru tip
```

```
Prelude> "aa"++"bb"  
"aabb"  
Prelude> "aabb" !! 2  
'b'
```

```
Prelude> lines "prog\ndec"  
["prog","dec"]  
Prelude> words "pr og\nde cl"  
["pr","og","de","cl"]
```

Clase de tipuri. Variabile de tip

Ce răspuns primim în GHCi dacă introducem comanda

```
Prelude> :t 1
```

Răspunsul primit este:

```
1 :: Num a => a
```

Semnificația este următoarea:

- **a** este un *parametru de tip*
- **Num** este o clasă de tipuri
- **1** este o valoare de tipul **a** din clasa **Num**

```
Prelude> :t 1
```

```
1 :: Num a => a
```

Putem defini tipuri parametrizate:

```
data Point a = Pt a a    -- tip parametrizat
```

```
Prelude> :t Pt "a" "b"
```

```
Pt "a" "a" :: Point [Char]
```

Clase de tipuri

O **clasă de tipuri** este o colecție de operații (este o interfață).

În clasa **Num** regăsim acele date care au definite operațiile de adunare, scădere, înmulțire, etc.

```
Prelude> :i Num
class Num a where
  (+)  :: a -> a -> a
  (-)  :: a -> a -> a
  (*)  :: a -> a -> a
  negate :: a -> a
  abs   :: a -> a
  signum :: a -> a
  fromInteger :: Integer -> a
instance Num Integer -- Defined in 'GHC.Num'
instance Num Int      -- Defined in 'GHC.Num'
instance Num Float    -- Defined in 'GHC.Float'
instance Num Double   -- Defined in 'GHC.Float'
```


Clase de tipuri

- Clasa **Eq** conține tipurile care au definită relația de egalitate:

```
class Eq a where
  (==) :: a -> a -> Bool
  (/=) :: a -> a -> Bool
  -- minimum definition: (==)
  x /= y = not (x == y)
  -- ^^^ putem avea definitii implicite
```

- Tipurile care aparțin clasei sunt **instanțe** ale clasei.

```
instance Eq Bool where
  False == False = True
  False == True  = False
  True  == False = False
  True  == True  = True
```

Clasa de tipuri. Constrângeri de tip

- Funcția **elem** verifică dacă un element aparține unei liste:

```
Prelude> elem 2 [1,2,3]
```

```
True
```

```
Prelude> elem "a" "curs"
```

```
Prelude> elem 'a' "curs"
```

```
False
```

- În semnatura funcției **elem** trebuie să precizăm ca tipul `a` este în clasa **Eq**

```
elem :: Eq a => a -> [a] -> Bool
```

Eq `a` se numește **constrângere** de tip. `=>` separă constrângerile de tip de restul semnăturii.

- În exemplul de mai sus am considerat că **elem** este definită pe liste, dar în realitate funcția este mai complexă!

Definirea claselor

Să presupunem că vrem să definim o clasă de tipuri pentru datele care pot fi afișate.

O astfel de clasă trebuie să conțină o metodă care să indice modul de afișare:

```
class Visible a where  
    toString :: a -> String
```

Putem face instanțieri astfel:

```
instance Visible Char where  
    toString c = [c]
```

Clasele **Eq**, **Ord** sunt predefinite. Clasa **Visible** este definită de noi, dar există o clasă predefinită care are același rol: clasa **Show**

Show

```
class Show a where
  show :: a -> String      -- analogul lui "toString"
```

```
instance Show Bool where
  show False      = "False"
  show True       = "True"
```

```
instance (Show a, Show b) => Show (a,b) where
  show (x,y) = "(" ++ show x ++ "," ++ show y ++ ")"
```

```
instance Show a => Show [a] where
  show []      = "[]"
  show (x:xs) = "[" ++ showSep x xs ++ "]"
  where
    showSep x []      = show x
    showSep x (y:ys) = show x ++ "," ++ showSep y ys
```

Tipuri de date compuse

- Tipul **tuple** - secvențe de de tipuri deja existente

```
Prelude> :t (1 :: Int , 'a' , "ab")  
(1 :: Int , 'a' , "ab") :: (Int , Char , [Char])
```

```
Prelude> fst (1 , 'a') -- numai pentru perechi  
Prelude> snd (1 , 'a')
```

- Tipul **unit**

```
Prelude> :t ()  
() :: ()
```

- Tipul **listă**

```
Prelude> :t [True , False , True]  
[True , False , True] :: [Bool]
```

Liste și tupluri

Liste

Definiție

Observație

Orice listă poate fi scrisă folosind doar constructorul `(:)` și lista vidă `[]`

- `[1,2,3] == 1 : (2 : (3 : [])) == 1 : 2 : 3 : []`
- `"abcd" == ['a','b','c','d'] == 'a' : ('b' : ('c' : ('d' : []))) == 'a' : 'b' : 'c' : 'd' : []`

Definiție recursivă

O listă este

- vidă, notată `[]`; sau
- compusă, notată `x:xs`, dintr-un element `x` numit capul listei (**head**) și o listă `xs` numită coada listei (**tail**).

Definirea listelor. Operații

Intervale și progresii

```
interval = ['c'..'e']      -- ['c', 'd', 'e']
progresie = [20,17..1]     -- [20,17,14,11,8,5,2]
progresie' = [2.0,2.5..4.0] -- [2.0,2.5,3.0,3.5,4.0]
```

Operații

```
Prelude> [1,2,3] !! 2
3
Prelude> "abcd" !! 0
'a'
Prelude> [1,2] ++ [3]
[1,2,3]
Prelude> import Data.List
```


Definiția prin selecție $\{x \mid P(x)\}$

$[E(x) \mid x \leftarrow [x_1, \dots, x_n], P(x)]$

```
Prelude> let xs = [0..10]
```

```
Prelude> [x | x <- xs, even x]  
[0,2,4,6,8,10]
```

```
Prelude> let xs = [0..6]
```

```
Prelude> [(x,y) | x <- xs, y <- xs, x + y == 10]  
[(4,6),(5,5),(6,4)]
```

Folosirea lui **let** pentru declarații locale:

```
Prelude> [(i,j) | i <- [1..2], let k = 2 * i, j <- [1..k]]  
[(1,1),(1,2),(2,1),(2,2),(2,3),(2,4)]
```

Lenevire (Lazyness)

Argumentele sunt evaluate doar când e necesar și doar cât e necesar

```
Prelude> head []  
*** Exception: Prelude.head: empty list  
Prelude> let x = head []  
Prelude> let f a = 5  
Prelude> f x  
5  
Prelude> [1,head [],3] !! 0  
1  
Prelude> [head [],3] !! 1  
*** Exception: Prelude.head: empty list
```

Liste infinite

Drept consecință a **evaluării leneșe**, se pot defini liste infinite (fluxuri de date)

```
Prelude> let natural = [0,..]
```

```
Prelude> take 5 natural
```

```
[0,1,2,3,4]
```

```
Prelude> let evenNat = [0,2..] -- progresie infinita
```

```
Prelude> take 7 evenNat
```

```
[0,2,4,6,8,10,12]
```

```
Prelude> let ones = [1,1..]
```

```
Prelude> let zeros = [0,0..]
```

```
Prelude> let both = zip ones zeros
```

```
Prelude> take 5 both
```

```
[(1,0),(1,0),(1,0),(1,0),(1,0)]
```

Tupluri

- **fst** și **snd**

```
Prelude> fst (1, True)
1
```

```
Prelude> snd (1, True)
True
```

- funcția **zip**

```
Prelude> zip [1 .. 4] ["one", "two", "three", "four"]
[(1, "one"), (2, "two"), (3, "three"), (4, "four")]
```

- **zip** vs comprehensiune

```
Prelude> [(x,y) | x <- [1..3], y <- ["one", "two", "three"]]
[(1, "one"), (1, "two"), (1, "three"), (2, "one"), (2, "two"), (2,
  "three"), (3, "one"), (3, "two"), (3, "three")]
```

Exerciții

- selectarea elementelor din pozitii pare folosind **zip**

```
Prelude> let xs = ['A'..'Z']
```

```
Prelude> [x | (i,x) <- [1..] 'zip' xs, even i]  
"BDFHJLNPRTVXZ"
```

- funcție care elimină elementul din poziția n, întorcând o pereche formată din element și lista rămasă

```
removeAt :: Int -> [a] -> (a, [a])
```

```
removeAt n xs = ((xs !! n),  
                 [ x | (i, x) <- zip [0..] xs, i /= n ])
```

```
Prelude> removeAt 0 [1,2,3]  
(1,[2,3])
```

```
Prelude> removeAt 4 [1,2,3]
```

```
*** Exception: Prelude.!!: index too large
```

Funcții și șabloane

Funcții în Haskell. Terminologie

Exemplu: adunarea a doi întregi

Prototipul funcției

add :: Integer -> Integer -> Integer

- **numele funcției**
- **signatura funcției**

Definiția funcției

add elem1 elem2 = elem1 + elem2

- **numele funcției**
- **parametrii formali**
- **corpul funcției**

Aplicarea funcției

add 3 7

- **numele funcției**
- **argumentele**

Funcții în Haskell. Terminologie

Exemplu: funcție cu **un** argument de tip tuplu

Prototipul funcției

dist :: (Integer, Integer) -> Integer

- **numele funcției**
- **signatura funcției**

Definiția funcției

dist (elem1, elem2) = abs (elem1 - elem2)

- **numele funcției**
- **parametrul formal**
- **corpul funcției**

Aplicarea funcției

dist (2, 5)

- **numele funcției**
- **argumentul**

Tipuri de funcții

Fie `foo` o funcție cu următorul tip

`foo :: a -> b -> [a] -> [b]`

- are trei argumente, de tipuri `a`, `b` și `[a]`
- întoarce un rezultat de tip `[b]`

Schimbăm semnatura funcției astfel:

`ffoo :: (a -> b) -> [a] -> [b]`

- are două argumente, de tipuri `(a -> b)` și `[a]`,
adică o funcție de la `a` la `b` și o listă de elemente de tip `a`
- întoarce un rezultat de tip `[b]`

Prelude> :t map

map :: (a -> b) -> [a] -> [b]

Operatorii sunt funcții cu două argumente

Operatorii în Haskell

- pot fi definiți folosind numai "simboluri" (ex: `*!*`)
- au două argumente
- sunt apelați folosind notația infix

- Operatori predefiniți

`(||) :: Bool -> Bool -> Bool`

`(:) :: a -> [a] -> [a]`

`(+) :: Num a => a -> a -> a`

- Operatori definiți de utilizator

`(&&&) :: Bool -> Bool -> Bool` *-- atentie la paranteze*

`True &&& b = b`

`False &&& _ = False`

Precedență și asociativitate

Prelude> 3+5*4:[6]++8-2+3:[2]==[23,6,9,2]||**True**==**False**
True

Precedence	Left associative	Non-associative	Right associative
9	!!		.
8			^, ^^, **
7	*, /, 'div', 'mod', 'rem', 'quot'		
6	+, -		
5			:, ++
4		==, /=, <, <=, >, >=, 'elem', 'notElem'	
3			&&
2			
1	>>, >>=		
0			\$, \$!, 'seq'

Secțiuni ("operator sections")

Secțiunile operatorului binar `op` sunt `(op e)` și `(e op)`.
 Matematic, ele corespund aplicării parțiale a funcției `op`.

- secțiunile lui `||` sunt `(|| e)` și `(e ||)`

```
Prelude> :t (|| True)
```

```
(|| True) :: Bool -> Bool
```

```
Prelude> (|| True) False  -- atentie la paranteze  
True
```

```
Prelude> || True False
```

```
error
```

- secțiunile lui `<+>` sunt `(<+> e)` și `(e <+>)`, unde

```
Prelude> let x <+> y = x+y+1  -- definit de utilizator
```

```
Prelude> :t (<+> 3)
```

```
(<+> 3) :: Num a => a -> a
```

```
Prelude> (<+> 3) 4
```

```
8
```

Secțiuni

- Secțiunile operatorului (:)

```
Prelude> (2:) [1,2]
```

```
[2,1,2]
```

```
Prelude> (: [1,2]) 3
```

```
[3,1,2]
```

```
Prelude>
```

- Secțiunile sunt afectate de **asociativitatea** și **precedența** operatorilor.

```
Prelude> :t (+ 3 * 4)
```

```
(+ 3 * 4) :: Num a => a -> a
```

```
Prelude> :t (* 3 + 4)
```

```
error -- + are precedenta mai mica decat *
```

```
Prelude> :t (* 3 * 4)
```

```
error -- * este asociativa la stanga
```

```
Prelude> :t (3 * 4 *)
```

```
(3 * 4 *) :: Num a => a -> a
```

Funcții anonime și secțiuni

Funcții anonime = lambda expresii

$\backslash x_1 x_2 \dots x_n \rightarrow \text{expresie}$

Prelude> $(\backslash x \rightarrow x + 1) 3$

4

Prelude> $\text{inc} = \backslash x \rightarrow x + 1$

Prelude> $\text{add} = \backslash x y \rightarrow x + y$

Prelude> $\text{aplic} = \backslash f x \rightarrow f x$

Secțiunile sunt definite prin lambda expresii:

$(x +) = \backslash y \rightarrow x + y$

$(+ y) = \backslash x \rightarrow x + y$

Compunerea funcțiilor — operatorul .

Matematic

Date fiind $f : A \rightarrow B$ și $g : B \rightarrow C$, compunerea lor, notată $g \circ f : A \rightarrow C$ este dată de formula

$$(g \circ f)(x) = g(f(x))$$

În Haskell

```
(.) :: (b -> c) -> (a -> b) -> (a -> c)
(g . f) x = g (f x)
```

Exemplu

```
Prelude> z=1
```

```
Prelude> t=2
```

```
Prelude> sqrt (z^2+t ^2)
```

```
2.23606797749979
```

```
Prelude> x = 1 :: Integer
```

```
Prelude> y = 3 :: Integer
```

```
Prelude> sqrt fromIntegral (x^2+y^2)
```

```
<interactive>:33:1: error:
```

```
Prelude> sqrt . fromIntegral (x^2+y^2)
```

```
<interactive>:36:1: error:@*
```

```
Prelude> (sqrt . fromIntegral) (x^2+y^2)
```

```
3.1622776601683795
```


Operatorul \$

Operatorul (\$) are precedența 0.

$$(\$) :: (a \rightarrow b) \rightarrow a \rightarrow b$$

$$f \$ x = f x$$

```
Prelude> sqrt 3 + 4 +9
```

```
14.732050807568877
```

```
Prelude> sqrt (3 + 4 +9)
```

```
4.0
```

```
Prelude> sqrt $ 3 + 4 +9
```

```
4.0
```

Operatorul (\$) este asociativ la dreapta.

```
Prelude> sqrt $ fromIntegral $ x^2+y^2
```

```
3.1622776601683795
```

Definirea funcțiilor folosind **if**

- analiza cazurilor folosind expresia "if"

```
semn : Integer -> Integer  
semn n = if n < 0 then (-1)  
         else if n=0 then 0  
         else 1
```

- definiție recursivă în care analiza cazurilor folosește expresia "if"

```
fact :: Integer -> Integer  
fact n = if n == 0 then 1  
         else n * fact(n-1)
```

Definirea funcțiilor folosind **gărzi**

Funcția *semn* o putem defini astfel

$$\text{semn } n = \begin{cases} -1, & \text{dacă } n < 0 \\ 0, & \text{dacă } n = 0 \\ 1, & \text{altfel} \end{cases}$$

În Haskell, condițiile devin **gărzi**:

```
semn n
  | n < 0      = -1
  | n = 0      =  0
  | otherwise  =  1
```

Definirea funcțiilor folosind **gărzi**

Funcția *fact* o putem defini astfel

$$fact\ n = \begin{cases} 1, & \text{dacă } n = 0 \\ n * fact(n - 1), & \text{altfel} \end{cases}$$

În Haskell, condițiile devin **gărzi**:

```
fact n
  | n == 0      = 1
  | otherwise   = n * fact (n-1)
```

Definirea funcțiilor folosind șabloane și ecuații

```
semn :: Integer -> Integer
```

```
semn 0 = 0
```

```
semn x
```

```
  | x > 0      = 1
```

```
  | otherwise = -1
```

```
fact :: Integer -> Integer
```

```
fact 0 = 1
```

```
fact n = n * fact(n-1)
```

- variabilele și valorile din partea stângă a semnului = sunt *șabloane*;
- când funcția este apelată se încearcă potrivirea parametrilor actuali cu șabloanele, ecuațiile fiind încercate *în ordinea scrierii*;
- în definiția factorialului, 0 și n sunt șabloane: 0 se va potrivi numai cu el însuși, iar n se va potrivi cu orice valoare de tip Integer.

Definirea funcțiilor folosind șabloane și ecuații

- în Haskell, ordinea ecuațiilor este importantă

Să presupunem că schimbăm ordinii ecuațiilor din definiția factorialului:

```
fact :: Integer -> Integer
fact n = n * fact(n-1)
fact 0 = 1
```

Ce se întâmplă?

Deoarece `n` este un pattern care se potrivește cu orice valoare, inclusiv cu 0, orice apel al funcției va alege prima ecuație. Astfel, funcția **nu** își va încheia execuția pentru valori pozitive.

Definirea funcțiilor folosind șabloane și ecuații

Tipul `Bool` este definit în Haskell astfel:

```
data Bool = True | False
```

Putem defini operația `||` astfel

```
(||) :: Bool -> Bool -> Bool
```

```
False || x = x
```

```
True  || _ = True
```

În acest exemplu șabloanele sunt `_`, `True` și `False`.

Observăm că `True` și `False` sunt constructori de date și se vor potrivi numai cu ei înșiși.

Șablonul `_` se numește *wild-card pattern*; el se potrivește cu orice valoare.

Șabloane (patterns) pentru liste

Listele sunt construite folosind constructorii (:) și []

$[1, 2, 3] == 1:[2, 3] \quad \text{--} == \quad 1:2:[3] == 1:2:3:[]$

Observați:

```
Prelude> let x:y = [1,2,3]
```

```
Prelude> x
```

```
1
```

```
Prelude> y
```

```
[2,3]
```

Ce s-a întâmplat?

- $x:y$ este un șablon pentru liste
- potrivirea dintre $x:y$ și $[1,2,3]$ a avut ca efect:
 - "deconstrucția" valorii $[1,2,3]$ în $1:[2,3]$
 - legarea lui x la 1 și a lui y la $[2,3]$

Șabloane (patterns) pentru liste

Definiții folosind șabloane

```
reverse [] = []
```

```
reverse (x:xs) = (reverse xs) ++ [x]
```

- $x:xs$ se potrivește cu liste nevide

Atenție!

Șabloanele sunt definite folosind constructori. De exemplu, operația de concatenare pe liste este $(++) :: [a] \rightarrow [a] \rightarrow [a]$ dar

$[x] ++ [1] = [2,1]$ **nu** va avea ca efect legarea lui x la 2;

încercând să evaluăm x vom obține un mesaj de eroare:

```
Prelude> [x] ++ [1] = [2,1]
```

```
Prelude> x
```

```
<interactive>:83:1: error: ...
```

Șabloane pentru tupluri

Observați că `(,)` este constructorul pentru perechi.

```
(u,v)=( 'a' ,[(1 , 'a' ) ,(2 , 'b' ) ] )  -- u='a' ,
                                           -- v=[(1 , 'a' ) ,(2 , 'b' ) ]
```

- Definiii folosind șabloane

```
selectie :: Integer -> String -> String
```

```
-- case...of
selectie x s =
    case (x,s) of
        (0,_) -> s
        (1, z:zs) -> zs
        (1, []) -> []
        _ -> (s ++ s)
```

```
-- stil ecuational
selectie 0 s = s
selectie 1 (_:s) = s
selectie 1 "" = ""
selectie _ s = s + s
```

Șabloanele sunt liniare

În Haskell șabloanele sunt *liniare*, adică o variabilă apare cel mult odată. Șabloane în care o variabilă apare de mai multe ori provoacă mesaje de eroare

```
x:x:[1] = [2,2,1]
```

```
ttail (x:x:t) = t
```

```
foo x x = x^2
```

Cum rezolvăm problema în astfel de situații?

O soluție este folosirea gărzilor:

```
ttail (x:y:t) | (x==y) = t
               | otherwise = ...
```

```
foo x y | (x == y) = x^2
         | otherwise = ...
```

Funcții de nivel înalt

Funcțiile sunt valori

Funcțiile — „cetățeni de rangul I”

Funcțiile sunt valori,
care pot fi trimise ca argument sau întoarse ca rezultat

Exemplu:

flip :: (a -> b -> c) -> (b -> a -> c)

- definiția cu lambda expresii

flip f = \x y -> f y x

- definiția folosind șabloane

flip f x y = f y x

- flip** ca valoare de tip funcție

flip = \f x y -> f y x

Funcții de ordin înalt

map

```
map :: (a -> b) -> [a] -> [b]
map f l = [ f x | x <- l ]
```

```
Prelude> map (* 3) [1,3,4]
[3,9,12]
```

Un exemplu mai complicat:

```
Prelude> map ($) [(4 +), (10 *), (^ 2), sqrt]
[7.0,30.0,9.0,1.7320508075688772]
```

În acest caz:

- primul argument este o secțiune a operatorului (\$)
- al doilea argument este o listă de funcții

$$\text{map } (\$ x) [f_1, \dots, f_n] == [f_1 x, \dots, f_n x]$$

Funcții de ordin înalt

filter și map

```
filter :: (a -> Bool) -> [a] -> [a]
filter p l = [x | x <- l, p x]
```

```
Prelude> filter (>= 2) [1,3,4]
[3,4]
```

Filtrare și aplicare

```
Prelude> let f l = map (* 3) (filter (>= 2) l)
Prelude> f [1,3,4]
[9, 12]                                -- [ x * 3 | x <- [1,3,4], x >=2 ]
```

Definiția compozițională (pointfree style)

```
f = map (* 3) . filter (>=2)
```

Funcții de ordin înalt

filter și map

<http://learnyouahaskell.com/higher-order-functions>

Calculați suma pătratelor impare mai mici decât 10000.

```
oddSquareSum :: Integer
```

```
oddSquareSum = let
```

```
    squares = map (^2) [1..]
```

```
    oddSquares = filter odd squares
```

```
    belowLimit = takeWhile (<10000) oddSquares
```

```
in sum belowLimit
```

Observați funcția **takeWhile**

```
takeWhile :: (a -> Bool) -> [a] -> [a]
```

```
Prelude> takeWhile odd [1,3,5,4,7]
```

```
[1,3,5] -- cel mai lung prefix cu elemente impare
```

Definiția compozițională

```
oddSquareSum = sum . takeWhile (<10000) . filter odd .
                                map (^2) $ [1..]
```


foldr și foldl

Definiție

Date fiind o funcție de actualizare a valorii calculate cu un element curent, o valoare inițială, și o listă, calculați valoare obținută prin aplicarea repetată a funcției de actualizare fiecărui element din listă.

Funcția *foldr*

```
foldr :: (a -> b -> b) -> b -> [a] -> b
foldr f i []      = i
foldr f i (x:xs) = f x (foldr f i xs)
```

Funcția *foldl*

```
foldl :: (b -> a -> b) -> b -> [a] -> b
foldl h i []      = i
foldl h i (x:xs) = foldl h (h i x) xs
```

Funcții de ordin înalt

foldr și foldl

`foldr :: (a -> b -> b) -> b -> [a] -> b`

`foldr o z [a1, a2, a3, ..., an] =`
`a1 'o' (a2 'o' (a3 'o' (... (an 'o' z) ...)))`

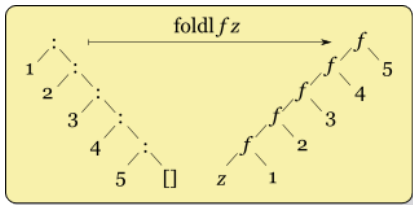
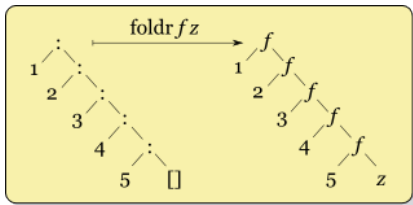
Prelude> foldr (*) 1 [1,3,4]
 12 *-- product [1,3,4]*

`foldl :: (b -> a -> b) -> b -> [a] -> b`

`foldl o z [a1, a2, a3, ..., an] =`
`(... (((z 'o' a1) 'o' a2) 'o' a3) 'o' ... an)`

Prelude> foldl (flip (:)) [] [1,3,4]
 [4,3,1] *-- de ce? intelegeti modul de functionare!*

foldr și foldl

[https://en.wikipedia.org/wiki/Fold_\(higher-order_function\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Fold_(higher-order_function))

Care dintre ele poate fi folosită pe liste infinite?

- **foldr** poate fi folosită pe liste infinite (în anumite cazuri),
- **foldl** nu poate fi folosită pe liste infinite niciodată.

foldr și foldl

- **foldr** poate fi folosită pe liste infinite (în anumite cazuri),
- **foldl** **nu** poate fi folosită pe liste infinite niciodată.

```
Prelude> foldr (*) 0 [1..]
```

```
*** Exception: stack overflow
```

```
Prelude> take 3 $ foldr (\x xs-> (x+1):xs) [] [1..]
[2,3,4]
-- foldr a functionat pe o lista infinita
```

```
Prelude> take 3 $ foldl (\xs x-> (x+1):xs) [] [1..]
-- expresia se evalueaza la infinit
```

Filtrare, transformare, agregare

Suma pătratelor elementelor pozitive

- Folosind descrieri de liste și funcții de agregare standard

```
f :: [Int] -> Int
f xs = sum [x * x | x <- xs, x > 0]
```

- Folosind funcții auxiliare

```
f xs = foldr (+) 0 (map sqr (filter pos xs))
  where
    sqr x = x * x
    pos x = x > 0
```

- Folosind funcții anonime

```
f :: [Int] -> Int
f xs = foldr (+) 0
  (map (\x -> x * x) (filter (\x -> x > 0) xs))
```

Filtrare, transformare, agregare

Suma pătratelor elementelor pozitive

- Folsind secțiuni și operatorul \$ (parametru explicit)

```
f :: [Int] -> Int
```

```
f xs = foldr (+) 0 $ map (^ 2) $ filter (> 0) xs
```

- Definiție compozițională (pointfree style)

```
f :: [Int] -> Int
```

```
f = foldr (+) 0 . map ( ^ 2) . filter ( > 0)
```

Generarea funcțiilor cu **foldr**

Compunerea funcțiilor

În semnatura lui **foldr**

foldr :: (a -> b -> b) -> b -> [a] -> b

a și b pot fi de tip funcție.

a și b sunt (c->c)

compose :: [c -> c] -> (c -> c)

compose = **foldr** (.) **id**

Prelude> foldr (.) **id** [(+1), (^2)] 3

10

-- funcția (foldr (.) id [(+1), (^2)]) aplicată lui 3

Generarea funcțiilor cu **foldr**

foldr :: (a -> b -> b) -> b -> [a] -> b

mysum xs = **foldr** (+) 0 xs

myor xs = **foldr** (||) **False** xs

mylength xs = **foldr** (\a b -> 1 + b) 0 xs

myreverse xs = **foldr** (\a b -> b ++ [a]) [] xs

mymap f xs = **foldr** (\x ys -> (f x) : ys) [] xs

myfilter p xs = **foldr** f [] xs

where

f = \x ys -> **if** (p x) **then** (x : ys) **else** ys

Exercițiu

Scrieți o funcție care are la intrare un șir reprezentând o expresie în forma prefix și care întoarce valoarea expresiei.

```
*Main> solve "- 10 * 2 + 4 3"
-4
```

```
solve = head . foldr f [] . words
      where
        f "*" (x:y:ys) = (x * y):ys
        f "+" (x:y:ys) = (x + y):ys
        f "-" (x:y:ys) = (x - y):ys
        f number xs = (read number :: Int):xs
```

Tipuri de date algebrice

Tip sumă: anotimpuri

- tip sumă

```
data Season = Spring | Summer
             | Autumn | Winter
```

- tip produs

```
data Point a b = Pt a b
```

Observați că:

Point este constructor de tip

Pt este constructor de date

- combinație între sumă și produs

```
data List a = Nil
            | Cons a (List a)
```

Tipuri de date algebrice

Forma generală

$$\begin{aligned} \text{data } \text{Typename} \quad = \quad & \text{Cons}_1 \ t_{11} \dots t_{1k_1} \\ & | \text{Cons}_2 \ t_{21} \dots t_{2k_2} \\ & | \dots \\ & | \text{Cons}_n \ t_{n1} \dots t_{nk_n} \end{aligned}$$

unde $k_1, \dots, k_n \geq 0$

- Se pot folosi tipuri sumă și tipuri produs, tipuri parametrizate și definiții recursive.

Atenție!

Alternativele trebuie să conțină **constructori**.

data StrInt = **String** | **Int** -- este gresit

data StrInt = VS **String** | VI **Int** -- este corect

[VI 1, VS "abc", VI 34, VI 0, VS "xyz"] :: [StrInt]

Tipuri de date algebrice - exemple

data Bool = False | True

data Season = Winter | Spring | Summer | Fall

data Shape = Circle Float | Rectangle Float Float

data Maybe a = Nothing | Just a

data Pair a b = Pair a b

-- constructorul de tip si cel de date pot sa coincidă

data Nat = Zero | Succ Nat

data Exp = Lit Int | Add Exp Exp | Mul Exp Exp

data List a = Nil | Cons a (List a)

data Tree a = Empty | Leaf a | Branch (Tree a) (Tree a)

Exemplu - date personale. Utilizarea **type**

Cu **type** se pot redenumi tipuri deja existente.

```
type Name  = String  
type Age   = Integer
```

```
data Person = Person Name Age
```

Datele de descompun folosind **proiecții**:

```
name :: Person -> Name  
name (Person name _) = name
```

```
age :: Person -> Age  
age (Person _ years) = years
```

Date personale ca înregistrări

```
data Person = Person { firstName :: String  
                        , lastName :: String  
                        , age :: Int  
                        , height :: Float  
                        , phoneNumber :: String  
                        }
```

Proiecțiile sunt definite automat:

```
firstName :: Person -> String  
lastName  :: Person -> String  
age       :: Person -> Int  
height    :: Person -> Float  
phoneNumber :: Person -> String
```

Date personale ca înregistrări

- Putem folosi atât forma algebrică cât și cea de înregistrare

```
ionel = Person "Ion" "Ionescu" 20 175.2 "0712334567"
```

```
gigel = Person { firstName = "Gheorghe"
                , lastName="Georgescu"
                , age = 30, height = 192.3
                , phoneNumber = "0798765432"
                }
```

- Putem folosi și pattern-matching
- Proiecțiile sunt definite automat; sintaxă specializată pentru actualizări

```
nextYear :: Person -> Person
nextYear person = person { age = age person + 1 }
```


Înregistrări cu funcții

```
newtype Calc = C {compute :: Int -> Int}
```

newtype se folosește când avem un singur constructor cu un singur argument.

Exemplu de utilizare

```
eval :: Calc -> Int -> Int
eval calc x = compute calc $ x
*Main> eval (C (\x -> x+1)) 3
4
```

Derivare automata pentru tipuri algebrice

Am definit tipuri de date noi:

```
data Season = Spring | Summer | Autumn | Winter  
           deriving (Eq, Ord, Show)
```

```
data Point a b = Pt a b  
           deriving (Eq, Ord, Show)
```

Cum putem să le facem instanțe ale claselor **Eq**, **Ord**, **Show**?

Putem să le facem explicit sau să folosim derivarea automată.

Atenție!

Derivarea automată poate fi folosită numai pentru unele clase predefinite.

Derivare automata pentru tipuri algebrice

```
data Point a b = Pt a b
                deriving (Eq, Ord, Show)
```

Egalitatea, relația de ordine și modalitatea de afișare sunt definite implicit dacă este posibil:

```
*Main> Pt 2 3 < Pt 5 6
True
```

```
*Main> Pt 2 "b" < Pt 2 "a"
False
```

```
*Main Data.Char> Pt (+2) 3 < Pt (+5) 6
```

```
<interactive>:69:1: error:• No instance for (Ord (Integer -> Integer)) arising from a
  use of '<'
```

Instanțiere explicită - exemplu

```
data Season = Spring | Summer | Autumn | Winter
```

```
eqSeason :: Season -> Season -> Bool
```

```
eqSeason Spring Spring = True
```

```
eqSeason Summer Summer = True
```

```
eqSeason Autumn Autumn = True
```

```
eqSeason Winter Winter = True
```

```
eqSeason _ _ = False
```

```
showSeason :: Season -> String
```

```
showSeason Spring = "Spring"
```

```
showSeason Summer = "Summer"
```

```
showSeason Autumn = "Autumn"
```

```
showSeason Winter = "Winter"
```

```
instance Eq Season where
```

```
    (==) = eqSeason
```

```
instance Show Season where
```

```
    show = showSeason
```

Instanțiere explicită - exemplu

```
data Season = Spring | Summer
             | Autumn | Winter
```

```
instance Enum Season where
```

```
  succ Spring = Summer
```

```
  succ Summer = Autumn
```

```
  succ Autumn = Winter
```

```
  succ Winter = Spring
```

```
fromEnum Winter = 0
```

```
fromEnum Spring = 1
```

```
fromEnum Summer = 2
```

```
fromEnum Fall   = 3
```

```
toEnum 0 = Winter
```

```
toEnum 1 = Spring
```

```
toEnum 2 = Summer
```

```
toEnum 3 = Fall
```

```
class Enum a where
```

```
  succ :: a -> a
```

```
  fromEnum :: a -> Int
```

```
  toEnum :: Int -> a
```

Exemplu: liste

Declarație ca tip de date algebric

```
data List a = Nil  
             | Cons a (List a)
```

```
append :: List a -> List a -> List a
```

```
append Nil ys = ys
```

```
append (Cons x xs) ys = Cons x (append xs ys)
```

Constructori simboluri

Declarație ca tip de date algebric cu simboluri

```
data   List a   = Nil
          | a ::: List a
          deriving (Show)

infixr 5 :::

(+++) :: List a -> List a -> List a
infixr 5 +++
Nil +++ ys          = ys
(x ::: xs) +++ ys = x ::: (xs +++ ys)
```

Comparați cu versiunea folosind notația predefinită

```
(++) :: [a] -> [a] -> [a]
[] ++ ys      = ys
(x:xs) ++ ys = x : (xs ++ ys)
```

Definirea egalității și a reprezentării

Eq și Show

```
eqList :: Eq a => List a -> List a -> Bool
eqList Nil Nil = True
eqList (x :: xs) (y :: ys) = x == y && eqList xs ys
eqList _ _ = False
```

```
showList :: Show a => List a -> String
showList Nil = "Nil"
showList (x :: xs) = show x ++ " :: " ++ showList xs
```

```
instance (Eq a) => Eq (List a) where
    (==) = eqList
```

```
instance (Show a) => Show (List a) where
    show = showList
```


Cercuri și dreptunghiuri

type Radius = **Float**

type Width = **Float**

type Height = **Float**

data Shape = Circle Radius
 | Rectangle Width Height

area :: Shape -> **Float**

area (Circle r) = **pi** * r²

area (Rectangle w h) = w * h

Definirea egalității și a reprezentării

Eq și Show

```
eqShape :: Shape -> Shape -> Bool
eqShape (Circle r) (Circle r') = (r == r')
eqShape (Rectangle w h) (Rectangle w' h') = (w == w') && (
    h == h')
eqShape _ _ = False
```

```
showShape :: Shape -> String
showShape (Circle r) = "Circle " ++ showF r
showShape (Rectangle w h) = "Rectangle " ++ showF w
    ++ " " ++ showF h
```

```
showF :: Float -> String
showF x | x >= 0 = show x
        | otherwise = "(" ++ show x ++ ")"
```

Teste și operatori de proiecție

```
isCircle :: Shape -> Bool  
isCircle (Circle r) = True  
isCircle _           = False
```

```
isRectangle :: Shape -> Bool  
isRectangle (Rectangle w h) = True  
isRectangle _               = False
```

```
area :: Shape -> Float  
area (Circle r) = pi * r^2  
area (Rectangle w h) = w * h
```

Kinds (tipuri de tipuri)

Observăm că **List** din definițiile anterioare este un **constructor de tip**.

În Haskell, valorile sunt clasificate cu ajutorul *tipurilor*:

```
Prelude> :t "as"  
"as"  :: [Char]
```

Constructorii de tipuri sunt la rândul lor clasificați în *kind-uri*:

```
Prelude> :k Char  
*      -- constructor de tip fara argumente  
Prelude> :k List  
List :: * -> *    -- constructor de tip cu un argument
```

Constructorii de tip pot fi și ei grupați în clase.

Clasa de constructori - instanțe

Putem și noi să definim clase de constructori:

```
class (ToList c) where  
  toList :: c a -> [a]    -- c este constructor de tip  
  fromList :: c a -> [a]
```

Instanță pentru tipul **List**

```
data List a = Nil | Cons a (List a)  
  
instance ToList List where  
  toList Nil = []  
  toList (Cons x xs) = x : (toList xs)  
  fromList [] = Nil  
  fromList (x:xs) = Cons x (fromList xs)  
  
*Main> toList (Cons 2 (Cons 1 Nil))  
[2,1]
```

Referințe

- <https://www.haskell.org>
- <https://hoogle.haskell.org>
- <https://en.wikibooks.org/wiki/Haskell>
- <http://learnyouahaskell.com/>